

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 593/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodennej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Danielou Oravczovou, Námestie M. R. Štefánika 6, Komárno, proti postupu Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/279/2013 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 112/2022-27 z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/279/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Komárno **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Okresný súd Komárno **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 593/2025-11 z 5. novembra 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v súdnom konaní označenom v záhlaví, a to po právoplatnosti nálezů ústavného súdu č. k. III. ÚS 112/2022-27 z 31. marca 2022. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadostučinenie vo výške 8 976 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Bývalý manžel sťažovateľky sa žalobou z 15. júla 2013 proti sťažovateľke ako žalovanej domáha na okresnom súde vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Rozsudok okresného súdu zo 14. novembra 2023 bol uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 15Co/49/2024-862 z 30. septembra 2024 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Na podklade skôr podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 112/2022-27 z 31. marca 2022 vyslovil porušenie práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/279/2013 a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň priznal sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 3 000 eur a náhradu trov konania. Predmetný nález nadobudol právoplatnosť 11. apríla 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že konanie sa po náleze ústavného súdu síce zefektívnilo, stále však nie je dostatočne efektívne. Dôkazom toho je, že odvolací súd z dôvodu pochybení zrušil prvostupňový rozsudok a okresnému súdu vec vrátil na ďalšie konanie, ktoré stále prebieha s opakovanými lehotami na návrhy na doplnenie dokazovania, vyjadrenia, predkladanie listinných dôkazov, často na žiadosti žalobcu, ktoré žalobca plní veľmi povrchno, často s nemalým omeškaním, a súd napriek tomu od nich neupúšťa, pričom ich účelovosť je úplne zrejmá. Právoplatné rozhodnutie vo veci je v nedohľadne, hoci vec nie je právne zložitá. Každý ďalší deň jej trvania je možné považovať za zbytočný prietah a už ničím neospravedlniteľný zásah do práva sťažovateľky na rozhodnutie jej veci bez zbytočných prietáhov.

5. Sťažovateľka nepovažovala finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur priznané ústavným súdom za postačujúce, a preto sa v uvedenej veci obrátila na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý jej 9. februára 2023 oznámil, že o jej sťažnosti rozhodol 19. januára 2023 vyškrtnutím zo zoznamu prípadov, keďže strany sporu dospeli k dohode, ktorú súd potvrdil. Sťažovateľke bolo priznané finančné zadostučinenie v sume 7 100 eur (za 8 rokov, 11 mesiacov a 17 dní, t. j. od 15. júla 2013 do 2. júla 2022). Od 15. júla 2013 do 2. júla 2022 bolo teda sťažovateľke priznaných spolu 10 100 eur (približne 1 122 eur za každý jeden rok). Predmetom aktuálne podanej ústavnej sťažnosti je preto až následné konanie okresného súdu, ktoré nebolo predmetom skoršieho konania pred ústavným súdom a ani predmetom konania vedeného ESLP.

6. Napriek tomu, že má sťažovateľka majetok, ktorý je predmetom vyporiadania, v skutočnosti ho nemôže užívať, keďže k dohode s bývalým manželom nedošlo. Rodinný dom, ktorý s bývalým

manželom postavili, je pre ňu nedostupný, býva v ňom žalobca. V posledných rokoch sú ich spoločné nehnuteľnosti zaťažované rôznymi exekúciami, ktoré sú dôsledkom dlhov žalobcu, čím sa majetok znehodnocuje, čomu by v prípade včasného rozhodnutia súdu bolo možné zabrániť. Nehnuteľnosť (dom vrátane záhrady) je žalobcom po rozvode manželstva zanedbávaná. Pri jej ohodnocovaní sa už ťažko dokazuje stav ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvode (15 rokov). Ak by sťažovateľke jej dcéra s manželom neposkytli bývanie, bola by bezdomovkyňou. Od roku 2013 žije len zo starobného dôchodku, je odkázaná na finančnú výpomoc dcéry, a to napriek tomu, že má majetok, ktorý by mohla speňažiť. Je obeťou trestného konania žalobcu, ktorý bol za svoje konanie proti nej právoplatne odsúdený. Nekončiace súdne konanie ju psychicky zaťažuje nielen tým, že je v právnej a finančnej neistote, ale aj v strese z toho, že napriek rozvodu je stále v určitej forme kontaktu s bývalým manželom, ktorý na ňu opakovane fyzicky a verbálne útočí.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

Vyjadrenie okresného súdu:

7. Predsedníčka okresného súdu v podaní z 20. novembra 2025 podrobne chronologicky zhrnula doterajší priebeh napadnutého konania, a to od právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu vo veci sťažovateľky. Zároveň zdôraznila, že sporové konanie o vyporiadanie rozvodom manželstva zaniknutého BSM je špecifické v tom, že si vyžaduje procesnú aktivitu strán sporu, bez ktorej je len ťažko možné ustáliť, čo tvorí masu BSM, ktorú potom súd vyporiadava. Preto je práve v takomto type sporu procesná aktivita strán sporu a spolupráca so súdom nielen potrebná, ale aj žiaduca.

8. Dospela k záveru, že procesné úkony súdu realizované od právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu vo veci sťažovateľky až po súčasnosť sú vykonávané priebežne, bez existencie dlhšieho časového obdobia nečinnosti či neefektívnej činnosti súdu. Od vrátenia spisu z odvolacieho súdu (od 29. októbra 2024) zákonný sudca vykonáva úkony v súlade s pokynom odvolacieho súdu na doplnenie dokazovania, termíny pojednávania (miestnej obhliadky) určuje priebežne (v najkratších možných lehotách pri zachovaní lehoty prípravy na pojednávanie právnych zástupcov strán sporu, ako aj s ohľadom na svoju pracovnú vyťaženosť), vo veci v súlade s návrhmi strán sporu zabezpečil množstvo listinných dôkazných prostriedkov, vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne, znalca, oboznámením s listinami, zabezpečením doplnenia znaleckého posudku. Aktuálne s ohľadom na existujúcu spornosť vlastníctva nariadil miestnu obhliadku za prítomnosti znalca na účely zabezpečenia doplnenia znaleckého dokazovania. S ohľadom na uvedené sa preto nestotožňuje s názorom sťažovateľky, že úkony súdu v predmetnom konaní sú nedostatočne efektívne, a hoci by sa celková dĺžka konania od podania žaloby na súd až dosiaľ mohla javiť ako neprimeraná, vylučuje, že by táto bola spôsobená alebo ovplyvnená nesprávnym postupom súdu s cieľom porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Replika sťažovateľky:

9. Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu bez jeho obsahového vplyvu na rozhodovanie ústavného súdu v jeho jednotlivých aspektoch nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať

sťažovateľku na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predĺžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

14. Ústavný súd posúdil postup okresného súdu v období po právoplatnosti skoršieho nálezu v celej jeho šírke a zaoberal sa jednotlivými zložkami práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Po právnej stránke vyporiadanie BSM patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. V súlade s judikatúrou ESĽP vec nepatrí medzi tzv. citlivé konania, ku ktorým majú súdy pristupovať s osobitnou rýchlosťou. Do konania bolo nevyhnutné pribrať aj súdneho znalca, ktorý vypracoval znalecký posudok a aktuálne vznikla v konaní potreba jeho doplnenia, ako to vyplýva

z vyjadrenia okresného súdu, a to aj vykonaním miestnej ohliadky. V rámci uvedených skutočností možno predmetnú vec vnímať ako skutkovo komplikovanejšiu.

15. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v dotknutom konaní k zbytočným prieťahom. Vychádzajúc z vyjadrenia okresného súdu, je zrejmé, že sťažovateľka v priebehu konania opakovane predkladala súdu návrhy na doplnenie dokazovania, čo mohlo ovplyvniť priebeh, a teda aj dĺžku napadnutého konania.

16. Tretím hodnotiacim kritériom je postup okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu. Vo veci bolo nariadených a realizovaných viacero pojednávaní (6. apríla 2022, 15. júna 2022, 11. januára 2023, 11. septembra 2023, 18. októbra 2023). Dňa 14. novembra 2023 bol vo veci vyhlásený rozsudok. Na základe odvolania sťažovateľky sa vec nachádzala od 18. marca 2024 do 29. októbra 2024 na odvolacom súde, ktorý uznesením z 30. septembra 2024 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s odôvodnením potreby doplnenia dokazovania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania má okresný súd vo veci opätovne rozhodnúť, ustáliť skutkový stav veci a vec právne posúdiť. Po vrátení veci (29. októbra 2024) okresný súd uskutočnil pojednávania 15. januára 2025, 2. apríla 2025 a 16. júna 2025. V rámci doplnenia dokazovania bola vo veci nariadená miestna ohliadka nehnuteľnosti 9. decembra 2025. Až po jej realizácii pristúpi okresný súd k určaniu termínu ďalšieho pojednávania.

17. Vychádzajúc z chronológie úkonov predložených okresným súdom, nemôže ústavný súd konštatovať, že by postup okresného súdu od skoršieho nálezu nebol plynulý. Vec sťažovateľky sa však aj po 3 a pol roku od skoršieho nálezu ústavného súdu (a viac ako 15 rokoch od podania žaloby) nachádza v štádiu ustáľovania masy BSM, a preto nemožno tvrdiť, že okresný súd v napadnutom konaní naplnil kritérium čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu (aj keď v aktuálnom štádiu konania na základe z veľkej časti objektívnych dôvodov, čo sa však podstaty porušenia dotknutého základného práva sťažovateľky nedotýka). Pozornosti ústavného súdu neušlo, že na uvedenom stave konania má značný podiel aj správanie, resp. prístup žalobcu (návrhy na predĺženie lehôt na vyjadrenie, snaha o odročenie pojednávania, neúspešné predvedenie žalobcu na pojednávanie 11. januára 2023 a iné).

18. V dôsledku kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu sa napadnuté konanie predĺžilo o sedem mesiacov (obdobie, počas ktorého sa vec nachádzala na odvolacom súde). Z judikatúry ESĽP (rozsudok ESĽP z 18. 4. 2006 vo veci Patta proti Českej republike, sťažnosť č. 12605/02, § 69) vyplýva, že aj nesprávny úradný postup na strane orgánu verejnej moci môže byť zohľadnený ako dôvod predĺženia dĺžky konania. V okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z procesných dôvodov ide aj na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo.

19. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v postupe okresného súdu aj po skoršom náleze ústavného súdu dochádza k zbytočným prieťahom v konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

20. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

21. Napriek zisteniu ústavného súdu, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, pretože táto povinnosť už bola okresnému súdu v posudzovanom konaní uložená, a to v súvisiacom náleze č. k. III. ÚS 112/2022-27 z 31. marca 2022, a uvedený príkaz ústavného súdu konať bez zbytočných priet'ahov naďalej trvá (bod 4 výroku nálezu).

22. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Tak to je aj v prípade s'ťažovateľky, ktorá žiada finančné zadost'učinenie vo výške 8 976 eur.

23. Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania, predmet sporu, správanie s'ťažovateľky a význam sporu pre s'ťažovateľku. V rozhodovacej činnosti ústavného súdu prevláda názor, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. Vzhľadom na konštatované porušenie základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v napadnutom konaní doplnil ústavný súd ochranu aj o finančné zadost'učinenie, limitujúc jeho výšku na 2 000 eur, a to v kontexte jej skoršieho priznania ústavným súdom, resp. v dôsledku konania pred ESLP (bod 2 výroku nálezu); návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhoviel výrokom 4 nálezu.

VI.

Trovy konania

24. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia.

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd s'ťažovateľke v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej s'ťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2025 predstavuje sumu 371 eur a režijný paušál v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd teda s'ťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby, celkovo teda vo výške 771,68 eur (bod 3 výroku nálezu).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

27. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu